

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI

DEPARTAMENT NAUKI

Warszawa, 02 czerwca 2022 r.

**Pan
Jarosław Olszewski
Przewodniczący
Krajowej Reprezentacji
Doktorantów**

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na pismo z dnia 22 kwietnia 2022 r. w sprawie kluczowych kwestii dotyczących społeczności doktoranckiej i kształcenia doktoranckiego, przedstawiam następujące informacje.

Ad I lit b) oraz c): Zawieszenia kształcenia i wypłata świadczeń w okresie zawieszenia

Kształcenie w szkole doktorskiej, w rozumieniu art. 204 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.), zawieszane jest na wniosek doktoranta na okres odpowiadający czasowi trwania urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego oraz urlopu rodzicielskiego. W ustawie nie wskazano innych niż przywołane powyżej przyczyn zawieszenia kształcenia. Trzeba jednocześnie wskazać, że wiodącą rolę w organizacji kształcenia w danej szkole doktorskiej, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, odgrywa ustalony dla niej regulamin. Tym samym kwestie innych przerw w odbywaniu kształcenia pozostają, przy zachowaniu określonych ram, do ewentualnego uregulowania przez podmiot prowadzący szkołę doktorską.

Należy uznać, iż regulamin szkoły doktorskiej może określać inne, nieprzewidziane w ustawie, przypadki kiedy kształcenie może zostać przerwane np. z powodu długotrwałej choroby. Ustawa nie określa skutku wstrzymania wypłaty stypendium ze względu na zawieszenie kształcenia, toteż należy przyjąć, że w okresie tych przerw powinno być wypłacane stypendium doktoranckie. Przysługuje ono bowiem wszystkim doktorantom w szkole doktorskiej nieposiadającym stopnia doktora przez 4-letni okres kształcenia.

Należy również podkreślić, iż co do zasady przerwy w kształceniu nie powinny wpływać na terminy ustawowo określonych czynności w procesie kształcenia, takich jak przedstawienie indywidualnego planu badawczego (art. 202 ust. 1 ustawy) czy oceny śródk okresowej (art. 202 ust. 2 ustawy). W ocenie Ministerstwa, przesunięcie terminów ww. czynności powinno być możliwe jedynie w sytuacjach nadzwyczajnych, kiedy

osobiste stawiennictwo doktoranta jest niemożliwe np. z powodu wypadku czy długotrwałej choroby.

Podmiot prowadzący szkołę doktorską, który w ramach regulaminu szkoły doktorskiej przewidział ww. przerwy, ma swobodę w zakresie nazewnictwa tych „przerw”. Brak jest przeciwwskazań, aby przerwy te określane były jako „zawieszenie”, choć warto zauważyć mylący wydźwięk takiego określenia z uwagi na jego odmienny charakter względem zawieszenia, o którym mowa w art. 204 ust. 3 ustawy.

W Ministerstwie prowadzone są prace koncepcyjne mające na celu wypracowanie ewentualnych zmian w zakresie przepisów regulujących zawieszenie kształcenia w szkole doktorskiej. Rozważane są możliwości objęcia doktorantów obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym oraz systemem świadczeń z tytułu ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego w sytuacji niezdolności do odbywania kształcenia, jak również jednoznaczne umożliwienie podmiotom określania innych (niż macierzyństwo, ojcostwo lub rodzicielstwo) sytuacji zawieszenia kształcenia doktoranta. Przedstawione przez Krajową Reprezentację Doktorantów argumenty zostaną wzięte pod uwagę w trakcie prowadzonych prac. Jednocześnie informuję, że wprowadzenie zmian we wskazanym zakresie uzależnione jest od wypracowania porozumienia z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, w którego właściwości pozostają przepisy regulujące system ubezpieczeń społecznych i świadczeń wypłacanych z tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Ad I lit. d): Wysokość stypendium doktoranckiego

W wyniku reformy systemu kształcenia doktorantów wprowadzonej ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przewidującej kształcenie doktorantów w ramach tworzonych szkół doktorskich, wprowadzono powszechny system stypendialny dla doktorantów kształcących się w tych szkołach zakładający wypłacanie stypendium objętego ubezpieczeniami społecznymi każdemu doktorantowi nieposiadającemu stopnia doktora w wysokości gwarantowanej ustawą przez 4-letni okres kształcenia. Zmiana ta w istotny sposób poprawiła status materialny doktorantów. Należy równocześnie wskazać, iż określona w ustawie wysokość stypendium doktoranckiego ma charakter minimalny i może być podwyższona przez podmiot prowadzący szkołę doktorską. Poza tym, stypendium doktoranckie może być wypłacane w wysokości wyższej, uzależnionej od osiągnięć doktoranta.

Doktoranci kształcący się w szkołach doktorskich mają ponadto prawo do korzystania z preferencyjnego kredytu studenckiego z dopłatami do oprocentowania z budżetu państwa oraz korzystnymi warunkami zaciągania kredytu oraz jego spłaty.

Jednocześnie została zachowana także możliwość ubiegania się doktoranta o środki z programów grantowych, a także z programów stypendialnych oferowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne i prawne. Ponadto ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce przewiduje również możliwość ubiegania się przez doktorantów o stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców.

Należy wskazać, iż minimalna wysokość stypendium doktoranckiego kształtuje się stosownie do wysokości wynagrodzenia profesora. Na mocy decyzji Ministra Edukacji i Nauki powołany został Zespół do spraw przygotowania propozycji rozwiązań w zakresie wynagrodzeń w uczelniach publicznych. Zespół złożony jest z reprezentantów związków zawodowych, konferencji rektorów zrzeszających uczelnie publiczne, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz przedstawicieli MEiN. Jego zadaniem jest dokonanie analizy aktualnego stanu wynagrodzeń w uczelniach publicznych oraz przygotowanie propozycji i rozwiązań w tym zakresie. Należy równocześnie wskazać, iż ostateczna decyzja uzależniona jest od możliwości uruchomienia dodatkowych środków przez Ministerstwo Finansów.

Ad II: Przedłużenie terminu wygaszenia studiów doktoranckich

Uprzejmie informuję, że obecnie nie są prowadzone prace, które miałyby na celu przedłużenie terminu wygaszenia studiów doktoranckich. Wyjaśniam, iż w wyniku reformy systemu szkolnictwa wyższego i nauki, poprzedzonej długotrwałym procesem konsultacji, wprowadzono nową formułę kształcenia doktorantów – szkoły doktorskie. Zastąpiły one dotychczasowe studia doktoranckie, które – stosownie do art. 279 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.) – mogą być już tylko kontynuowane.

W kontekście uwag dotyczących możliwości przedłużenia okresu odbywania studiów doktoranckich pozwolę sobie uzupełnić poprzez wskazanie, iż możliwość ta jest uprawnieniem jednostek prowadzących studia. Doktorant ma prawo ubiegać się o nie (stosownie do § 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich, Dz. U. poz. 1696)), jednak decyzja należy do kierownika studiów doktoranckich i w żadnym razie nie jest automatyczna. Celem kształcenia doktorantów jest sprawne i jak najszybsze – w terminie przewidzianym w programie kształcenia, czyli maksymalnie 4 lata – ukończenie studiów doktoranckich. W odniesieniu do „rocznika” 2018/2019 byłyby to więc rok akademicki 2021/2022 – co daje możliwość podmiotom podejmowania decyzji o przedłużeniu okresu odbywania studiów doktoranckich w indywidualnych przypadkach. Możliwość przedłużenia okresu odbywania jest instrumentem, który w sytuacjach losowych, wyjątkowych może być wykorzystywany przez podmioty prowadzące studia doktoranckie.

Pozwolę sobie również wskazać, że ograniczenie działalności dydaktycznej w uczelniach i innych podmiotach w okresie pandemii nie było równoznaczne z ich zamknięciem. Rektorzy i osoby kierujące innymi podmiotami prowadzącymi kształcenie doktorantów zapewniają ich bieżące funkcjonowanie. Jednocześnie podjętych zostało wiele działań, w tym legislacyjnych, dostosowujących działalność szkół doktorskich do sytuacji pandemii.

Ad III: mLegitymacja doktoranta

Uprzejmie informuję, że w Ministerstwie podjęte zostały działania mające na celu wprowadzenie rozwiązań umożliwiających wydawanie mlegitymacji doktoranta.

Ad Ia i IV: Opieka promotorska nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej oraz Funkcja Rzecznika Praw Doktoranta KRD

Przedstawione propozycje zostaną wzięte pod uwagę w ramach prowadzonych prac nad kolejnymi nowelizacjami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Z wyrazami szacunku

Tomasz Piotrowski
Zastępca Dyrektora
/ – podpisany cyfrowo/